

Taula rodona amb Xavier Bru de Sala, Lluís Foix i Manuel Vázquez Montalbán

Converses per a després d'una guerra

Encara sota els efectes de la nova *pax americana* que es prepara per la postguerra del Golf, EL TEMPS ha reunit tres personatges públics –intel·lectuals, comunicadors– perquè s'interroguin sobre les seqüeles d'un conflicte que va molt més enllà de les armes.

D'esquerra a dreta, Lluís Foix, M. Vázquez Montalbán, Xavier Bru de Sala, Oriol Castany i Vicent Partal.

S'asseuen. I el blanc de les es-
tovalles és el terreny del combat dialèctic. Són tres *espases* de consideració. Coneixedors –parcials, perquè ningú no és perfecte– de les altres batalles d'aquest conflicte mundial: la comunicació, la ideologia, l'economia. Vicent Partal, l'especialista de *la casa*, introdueix el tema. Més que comentar una guerra oblidada es tracta de plantejar-ne seqüeles i rerefons. La guerra pot acabar, però resten en peu les arrels del conflicte. De primer, un breu silenci. Vázquez Montalbán pren la paraula:

—En principi, aquesta és la guerra de les mentides. És mentida, finalment, que l'ànec fos un ànec local, sobretot és un ànec d'Alaska. I dins de la desfeta de l'Iraq també s'ha de tenir en compte el que representava la sobrevaloració interessada del que significava el quart exèrcit mundial. Jo, a priori, ja havia fet els meus comptes de com es considera que un exèrcit és el quart, el cinquè o el sisè, sobre quina mida s'utilitza. Sobre la mobilit-

zació d'efectius humans derivada de les conseqüències de la guerra, i de l'armament que havia creat, que era un armament dissuasori regional... i tampoc no era un armament dissuasori tenint en compte l'armament d'Israel. Era prou important perquè fos un perill per la resta d'estats àrabs i, de fet, la voluntat de desfer aquesta hegemonia iraquiana ve de lluny. És una voluntat que és als plans del Pentàgon des de fa quatre o cinc anys, molt lligada a una perspectiva estratègica de mig abast. Com a una necessitat més o menys periòdica de provar determinat tipus d'armament, determinada tecnologia, etc. I aquest propòsit necessitava una certa sobrevaloració de l'enemic. Ningú no comença una guerra a canonades sense vendre que té davant un enemic terrible. Després de calcular la quantitat de tones de bombes que hi han caigut, la direcció tècnica d'aquestes bombes, la *intel·ligència* d'aquestes bombes per destruir efectius fonamentals de la infraestructura de l'Iraq, el final de la guerra sembla bastant lògic.

Després, sobre el joc de les mentides, en aquest moment estem en una situació de desinformació bastant important sobre aquesta guerra. Jo no sé perquè hi ha certs diaris que assegurin que aquesta és una victòria de la informació, quan s'ha practicat el sistema d'envoltar el teatre d'operacions amb mampares mentre a dins hi havia una batussa impressionant i a fora només es filtraven les ombres de la realitat. Semblava una mica el mite de la caverna. Hi ha hagut un filtratge de notícies essencials bàsic, censura sobre els informadors, defensa bel·licista majoritària dels mitjans de comunicació, parcialitat –de la més sofisticada a la més matussera– en la informació que es té i que es pot donar sobre el que passa. Per tant, jo no em precipitaria a l'hora de donar pronòstics, si el Líban, si pot venir una lluita per l'hegemonia entre la guàrdia republicana i els xiïtes que han sorgit, organitzats i vinculats a l'exèrcit regular iraquí, el paper que poden tenir-hi els kurds –que no depèn solament de les potències exteriors sinó també de la

fragmentació mateixa de la nació kurda i dels interessos que tinguin en aquest joc els països implicats dins de l'operació. Ara, que es farà tot el possible perquè això signifiqui la caiguda de Saddam Hussein, jo crec que sí. Carregar-se Saddam Hussein seria la guinda de la victòria final, la ratificació formal que la guerra s'ha guanyat. Aquest propòsit existeix.. Salvar, com va insinuar Kissinger en un article al començament de la guerra, la integritat territorial de l'Iraq per tenir-lo en compte com un factor d'estabilitat dins de la zona i tractar que ningú no sigui més

tat sobre dos-cents mil soldats i, després, jo crec que el que hi ha hagut és una falta de realisme per part d'aquest senyor. Si sabia l'enemic que tenia davant, no va voler valorar-ho. En la mateixa entrevista d'última hora, quan la guerra ja havia esclatat, molt poc abans de començar la batalla terrestre, quan Primakov li diu que els americans entraran i que segurament guanyaran, ell busca una sortida que és el preu de la seva salvació política, segons el que ha relatat el mateix Primakov en sortir-ne. O sigui, que el primer que diria és que és possible que hi hagi hagut —és molt proba-

cit. Aleshores, aquí, repeteixo, s'adverteix una falta de realisme militar i polític. Des del punt de vista de relacions amb la seva gent, durant tants anys, des del 79, s'havia sembrat una cultura militarista que estava molt solidificada dins de la societat iraquiana però, després, a l'hora de la veritat, ni en la guerra contra l'Iran ni contra els americans han respost. Pel que fa al tema de la informació, que deia el Manolo, estic d'acord que la informació no és correcta, però això no es diferencia molt de totes les guerres que hi ha hagut en la història. Aquell que fa la guerra la vol guanyar i després ja explicarà el que vulgui. I moltes guerres, en la història de la humanitat, no s'han explicat. Tota guerra és l'últim procés de negociació, un procés violent que és el més inhumà possible.

GUANYADORS VS. PERDEDORS

XAVIER BRU DE SALA: Jo crec que a nosaltres el que ens interessa per veure com queda aquella situació, és analitzar una mica quins són objectivament guanyadors i perdedors d'aquesta guerra, però cal dir que, un cop comença la invasió de Kuwait, la reacció internacional ha estat molt seriosa. Per enviar una força simbòlica i fer un bloqueig simbòlic no cal fer res. Com en el cas del Líban. I el que tampoc no es pot plantejar és un conflicte armat que acabi en taules o no es guanyi, els americans no poden plantejar-ho d'una altra manera. En el moment que diuen "te n'has de tornar a casa" el que potser no compten és que ell ja ha entrat i no es tracta de la trampa del conill a qui li posen la pastanaga esperant que entri per caçar-lo. Jo crec que la responsabilitat de l'agressió és completament del senyor Saddam Hussein i de la voluntat imperialista. I és aquí quan dius, escolt'm que la reacció és seriosa, però és que, si no ho hagués estat, Kuwait encara pertanyeria a l'Iraq i estaríem esperant el pròxim cop. I Israel estaria pitjor si no s'hagués produït aquesta confrontació, si la força de l'Iraq encara existís. Estaria pitjor profundament perquè l'amenaça per a la seva supervivència venia de l'Iraq. I, aleshores, Israel, quant al seu interès dels territoris ocupats, com sempre han dit, i com hem de creure Occident, el senyor Bush i tothom, manté aquesta ocupació perquè li fa de cinturó de seguretat contra una amenaça exterior però aquesta amenaça exterior, va desapareixent i, llavors, desapareix el motiu per mantenir aquests territoris ocupats. LL. FOIX: A Israel li fan la seva guerra però no la guanya Israel.

JORDI MORERA

hegemònic que els altres és un factor bastant difícil de mantenir perquè han triturat massa aquell país i és impossible pensar que l'Iraq el puguin refer com un element d'equilibri de la zona. No té una sortida desplaçar aquest paper als iranians, perquè no se'n fien, no ho poden fer amb Síria, perquè tenen la segona edició del Baas amb altres característiques... No veig que tinguin una altra sortida que la balcanització, el suport dels caps d'estat —com Aràbia Saudita— tot el temps que puguin i una presència militar amb efectius militars, bases, etc., etc... De moment, tal com estan les coses. Vull dir que això, en una o dues setmanes, pot variar.

LLUIS FOIX: Quant a això que és el quart exèrcit del món, crec que, fent una comparació amb la Lliga, es pot dir que l'Osasuna és el quart, en la primera divisió, però hi ha una diferència abismal entre l'Osasuna i el Barcelona. És una manera d'enfocar i situar el problema, un milió de soldats no representen avui una superior-

ble— una sobrevaloració de la força de l'exèrcit iraquí però, al meu entendre, és l'exèrcit més poderós de la regió amb molta diferència de l'egipci, del saudita. Potser en tecnologia no està a l'alçada d'Israel, però aquí hi ha un altre factor que cal tenir en compte. A l'hora de valorar un exèrcit no n'hi ha prou a valorar-lo en nombre d'homes i d'armes sinó, que s'ha de valorar en la voluntat dels qui comanden aquest exèrcit i dels soldats d'aquest exèrcit. Estic segur que l'exèrcit israelià, que deu tenir tres-cents mil soldats fixos al marge dels reservistes i dels voluntaris, és més poderós que l'iraquí perquè té una voluntat política que s'identifica molt amb la voluntat del govern. I un dels grans problemes del Saddam Hussein és que ell pensava que, tenint molts homes i moltes armes, la gent el seguiria fins al final. I la gent no s'arrosegava fins al final, sinó que es detecta en els últims moments de la guerra que hi ha hagut una trencadissa, una esquerda en la línia de disciplina de l'exèr-

V. PARTAL: Israel perd la credibilitat de la dissuasió.

M. VAZQUEZ MONTALBAN: De moment, Israel ha aconseguit que desaparegui la *intifada*, que ningú no es preocupi ja per la crueltat i la repressió als territoris ocupats. I guanyar imatge de moderació en la comunitat internacional que veu que els tiren coets i no responen.

LL. FOIX: Per primera vegada, en els últims cinquanta anys, Israel és atacat i no respon.

X. BRU DE SALA: És una victòria que li pot costar perdre territori. I tan de bo li costés això.

LL. FOIX: El problema palestí, que no crec que es resolgui en molt de temps, pujarà de grau. I els israelians s'hauran de manifestar amb una voluntat més positiva per arreglar-ho.

FIDELS VS. INFIDELS

M. V. MONTALBAN: És el mateix que pensa el Papa. Ho dic per si us sembla una cita d'autoritat.

X. BRU DE SALA: ¡A veure si quan parles de la castedat també cites el Papa! Jo crec que només poden citar amb autoritat el Papa la gent que el considera important, no segons el que digui, sinó pel fet de ser creients.

M. V. MONTALBAN: Hi ha catòlics que li fan cas en l'amor i no en la guerra.

X. BRU DE SALA: ¿Llavors les paraules del Papa només serveixen per utilitzar-les en benefici propi? Serveixen per plantejar-se quin és el missatge de l'església catòlica.

M. V. MONTALBAN: Durant la Guerra Civil hi ha una seqüència impressionant que explica bastant aquesta postura. Quan un diputat de l'esquerra demòcrata-cristiana a les corts, durant la discussió de la reforma agrària a Andalusia, va citar les encícliques papals que parlaven de la distribució de la terra i es va aixecar un diputat catòlic d'extrema dreta i va dir-li: "Com sa senyoria ens vulgui traure les terres, ens farem protestants". Amb aquest tema ha passat una cosa semblant.

OCUPACIÓ VS. ANNEXIÓ

LL. FOIX: Tornant a les causes de la guerra de fet, jo vull explicar una anècdota del 17 de juliol quan al diari no teníem cap notícia de portada i va arribar la informació que hi havia 100.000 soldats iraquians concentrats a la frontera amb Kuwait. I aquest tema va venir una mica de carambola. Aleshores, com que no teníem cap altra tema vam obrir amb això. I faltaven

uns dies encara per a la invasió. Vam ser els únics de la premsa europea a donar aquesta notícia com a principal. Pura xamba. Però el que vull dir amb això és que quan es produeix aquesta invasió –que és una violació del dret internacional– al marge que els Estats Units ho tinguessin o no previst, crec que la seva intervenció ràpida i la consecució d'una

"Tota guerra és l'últim procés de negociació, un procés violent que és el més inhumà possible"

Lluís Foix

aliança política constatable de molts països del món –28 països que s'hi van adherint cadascú a la seva manera i amb les seves estratègies particulars– va ser vital. No hi ha només una decisió unilateral del senyor Bush, sense la qual no s'hauria pogut dur a terme aquesta guerra i no hagués acabat així, però aquí l'opinió política internacional –des dels cinc membres del consell de seguretat fins a la majoria de països– està d'acord amb aquest intent de forçar que Saddam Hussein es retirari de Kuwait. I ningú no parla de guerra fins al mes de gener. És fan tots els passos. Aleshores, es va atansant la data fatídica i Pérez de Cúellar, el rei Hussein i tota Europa està intentant-ho. L'únic que es nega a tot

"El problema és si valia la pena carregar-se milers de vides humanes per assolir aquest objectiu"

M. Vázquez Montalbán

és el president d'Iraq que no sols diu que no hi està d'acord, sinó que a més diu moltes més coses: que vinguin que els tornaran els cadàvers. Aleshores, aquests factors desencadenen la decisió de Bush i, després, la coalició política internacional. El respecte de les fronteres o la mare de tots els problemes és l'altra gran qüestió. Són les fronteres que hi ha des de l'any

1918, i quan es toca una frontera –com pot passar a Europa d'aquí a molt poc– l'aldarull que es pot organitzar pot ser molt gran. És a dir, aquí hi ha un intent de no tocar fronteres. Malgrat tot, amb els palestins no s'han tocat fronteres.

M. V. MONTALBAN: Home, Israel ha ocupat Gaza i Cisjordània i territoris d'Egipte. LL. FOIX: El Sinai va ser retornat a Egipte i els territoris són ocupats, no annexionats. I, per primera vegada des de l'alta, es toquen les fronteres d'una manera militar i es converteix Kuwait en la dinovena província de l'Iraq. Això és un principi important que cal tenir en compte. Hi ha també el tema del petroli i de l'economia. El feble Carter, l'any 1979, quan la revolució islàmica a Teheran, diu una cosa que després s'ha oblidat: "Si a nosaltres ens toquen el cordó umbilical del nostre sistema econòmic arribarem fins a on sigui per evitar-ho". Si fa falta, arribar a la guerra. Quan l'Iraq envaeix Kuwait no només l'annexiona sinó que concentra més poder en un senyor que a més respon a uns interessos poc pluralistes, poc democràtics, poc cívics.

M. VAZQUEZ MONTALBAN: Tan cívics i democràtics com els de l'emir de Kuwait o l'Àrabia Saudita.

LL. FOIX: O com Sria, o l'Iran; d'acord. Passa que jo crec que, ben mirat, hi ha graus.

M. V. MONTALBAN: Per exemple, a l'Àrabia Saudita, els cristians tenen prohibit d'exercir la seva religió. I no és que ho hagi sentit dir al Papa avui, ja se sap de fa temps.

RESPONSABILITATS VS. COMPLICITATS

X. BRU DE SALA: La conclusió és; ¿n'hi havia prou o no per crear el monstre i després no haver-lo de destruir?

M. V. MONTALBAN: Això ja és irremeiable. El problema és si valia la pena carregar-se milers de vides humanes per assolir aquest objectiu o es podia aconseguir d'una altra manera.

X. BRU DE SALA: La meua resposta és que es podia fer d'un altra manera i, probablement, no el 16 de gener sinó anys abans. Es prenen uns camins, unes opcions que comporten després –i reafirmo ara– unes realitats que són dificultats. S'han pres opcions. Normalment, quan ens trobem en la crisi, aquesta crisi és conseqüència d'un grapat de decisions anteriors i d'una lògica anterior.

LL. FOIX: Hi ha una pregunta que m'agradaria formular, que està en el terreny de la hipòtesi. Si Saddam Hussein s'hagués reti-

Lluís Foix i Vázquez Montalban.

JORDI MOREIRA

rat de Kuwait, ¿creus que els americans haurien fet la guerra?

M. V. MONTALBAN: Depèn en quines condicions. No ho sé, això, jo. Ara, l'ocupació de Kuwait per Sàddam Hussein no és només un caprici d'expansionisme. Hi ha una baixada de preus del petroli a Kuwait que és instrumentalitzada per les grans potències com un element de pressió contra Iraq i arriba un moment que es troba amb una crisi econòmica. Llavors es planteja l'annexió de Kuwait com una solució de caràcter també econòmic. Hussein fa els comptes de com pot ser l'annexió i els elements de la seva acció el condueixen cap a la tossuderia de no rendir-se.

X. BRU DE SALA: De totes maneres, Sàddam Hussein és al poder a l'Iraq com el Hasef-el-Assad a Síria, en bona part per la lògica interna del país. I si el senyor Hussein i el *baas* de l'Iraq haguessin administrat els guanys que quedaven de la venda del petroli o 40 % per armament i un 60 % per desenvolupar el país, els senyors de l'Iraq estarien vivint molt bé. El monstre tendeix a retroalimentar-se i fa servir els pressupostos per alimentar una estratègia imperial que ningú li ha dictat. És ell el qui se l'ha inventada.

M. V. MONTALBAN: És una situació filla de la redivisió de la zona, des de l'any divuit. Pensada per crear divisió dins la nació arab i impedir que quallí. Divisions completament irracionals d'acord amb...

X. BRU DE SALA: Abans de 1914, els ciutadans de l'Iraq estaven sotmesos a l'impe-

ri turc des de feia segles. Això s'ha de dir.

M. VAZQUEZ MONTALBAN: Hi ha moltes nacionalitats que estan sotmeses durant cinc-cents anys i continuen mantenint la seva identitat.

X. BRU DE SALA: Però el que vull dir és que va adquirir la independència.

KUWAIT VS. CATALUNYA

LL. FOIX: És que hi ha un tema aquí, al final de la guerra el món es reparteix en zones d'influències però Orient no es toca.

M. V. MONTALBAN: ¿Què vols dir que no es toca?

LL. FOIX: L'any 1945 no hi ha un repartiment d'influències a l'Orient. Sinó que els primers a votar la ratificació de l'estat d'Israel són els EUA i l'URSS. Em sembla que el tema que tu has esmentat, del gran repartiment del món, porta a l'anàlisi que s'han de recompondre les decisions de 1918 però jo no hi veig una solució en aquests moments. L'any divuit es van dividir països per defensar els interessos petrolers de França, d'Anglaterra i d'Estats Units, així doncs, llavors, el que s'ha de fer és revertir la teoria del Sàddam Hussein de recrear la nació àrab tal com va intentar Nàsser als anys seixanta, els sirians i molta altra gent. Jo crec que aquest és un debat que ens pot portar a conclusions interessantíssimes però que no ens farà resoldre els problemes. Jo crec que si es desautoritza la Conferència de Berlín, les conferències de París i Londres

de finals del segle XIX, i es diu que les fronteres que hi ha actualment, no sols a Orient sinó a Àfrica i al sud-est asiàtic són injustes aleshores, ¿per què no?, això ens podria portar a situacions de grans convulsions. O sigui que em sembla que es pot dir que els anglesos i els francesos, i posteriorment els americans, han estat injustos però de la mateixa manera que el Rosselló no és català i Catalunya no és independent, podem dir-ho i podem analitzar-ho, però...

M. V. MONTALBAN: Llavors, la qüestió és si reconeixem com a justa o no aquesta divisió. ¿És una divisió necessària per als interessos d'Occident?

X. BRU DE SALA: ¿La divisió del món que hi ha ara? Tampoc no va ser just l'imperi romà i crec que no podem parlar en termes absoluts.

LL. FOIX: L'any 1918 es crea una nova nacionalitat artificial a Europa, es crea Txecoslovàquia. ¿Va ser just allò?

M. V. MONTALBAN: Estem defensant des de l'òptica —per exemple— nacionalista catalana, la racionalització de les divisions que han estat injustes al món i de les dominacions que han estat, també, injustes.

X. BRU DE SALA: Probablement hi va haver moltes racionalitzacions i molts resultats injustos, però eren raonables.

M. V. MONTALBAN: Raonable ho és tot. ¿La nacionalitat catalana no parteix d'una situació injusta? ¿És just el *status quo* de Catalunya?

X. BRU DE SALA: Absolutament, quan surt

de la voluntat popular expressada en les urnes i expressada en referèndum...

M. VAZQUEZ MONTALBAN: O sigui que per a tu la solució justa del contenciós Catalunya-Espanya ja s'ha trobat.

X. BRU DE SALA: Per a mi, en aquest moment, en aquesta situació no dic que s'hagi acabat. La història no té un final.

M. V. MONTALBAN: Una situació que era injusta ara es torna justa.

X. BRU DE SALA: Hi ha la voluntat de la gent. Això va en relació amb les realitats.

M. V. MONTALBAN: Llavors, el que és real és just.

X. BRU DE SALA: El que és real i ha estat votat democràticament passa a ser just l'endemà d'haver estat votat. Aquest és un principi universal de tot demòcrata. A Catalunya, la gent que aprova la Constitució, aprova l'estatut. Evidentment, vol dir que la situació resultant d'això és la situació que el poble accepta voluntàriament i que ha tingut l'oportunitat d'haver negat. Per tant, no podem parlar de just i injust, si l'hagués negada i li l'haguessin imposada, parlaríem d'injust, però el poble català la va acceptar.

M. V. MONTALBAN: Quan s'accepta l'opinió que les coses són com són i que estan legitimades a uns llocs de la terra per ABC i als altres per les lletres següents, millor tancar el llum i acabar.

JUSTOS VS. INJUSTOS

X. BRU DE SALA: Però, si es parteix de la situació que Occident són els dimonis de la història i la resta de pobladors d'aquest planeta són gent amb la benedicció angelical, no cal que discutim. Es tracta de demonitzar, d'acord que Occident no és just, però les coses són prou complexes perquè no es prenguin decisions justes.

M. V. MONTALBAN: El fort acaba sent injust.

X. BRU DE SALA: Anem a Juli César, ¿això justifica al Saddam Hussein? Defensar el feble...

M. V. MONTALBAN: No fotem! Jo no t'estic defensant Saddam Hussein! Això és fer trampa.

X. BRU DE SALA: Si em dius que el fort és el que crea la situació injusta, cosa que es presta a una discussió filosòfica, ¿perquè no dius que la força crea la justícia?

M. V. MONTALBAN: El fort acaba comentent un injustícia des de la prepotència que dona la seva fortalesa. I ho ha fet Espanya durant molts segles fins que ha arribat aquest *final feliç*.

V. PARTAL: Bru de Sala va entrant en una

Lluís Foix i Vicent Partal.

JORDI MORERA

curvatura perillosa perquè ha arribat a un punt que, per exemple, si la població de Kuwait hagués votat a favor de l'annexió, aquesta seria justa. Em sembla que t'has acorralat.

X. BRU DE SALA: A veure, a veure. Em sembla que això és una bestiesa molt gran.

V. PARTAL: Ho has dit tu, ¿home!

X. BRU DE SALA: S'ha envaït un país indefens, un país que estava a la ONU. I som al segle XX

M. V. MONTALBAN: Els yanquies van envair Santo Domingo després de les eleccions.

LL. FOIX: Si jo ho he entès bé la justícia de les accions actuals depèn de la justícia d'accions històriques. M'agradaria que em contestessis si el teu argument respon a les injustícies de l'any divuit.

HISTÒRIA VS FUTUR

M. V. MONTALBAN: S'ha d'equilibrar la capacitat de decisió d'unes nacions que estan immerses en l'estratègia global d'un imperi, per corregir la prepotència de l'estat d'Israel. Es pot crear una situació d'inferioritat als àrabs que hi viuen allà. Parlo de crear un equilibri de zona amb el reconeixement de l'estat d'Israel i el reconeixement de les raons del palestins. Això com a mínim. Ara, ¿això per què no s'ha fet i per què no es farà?

LL. FOIX: El que em costa admetre és que el fet que l'any divuit les potències d'Europa, en unes actuacions interessades, delimitessin l'Orient mitjà impliqui que tota la resta ja no té remei; és com el pecat original...

M. V. MONTALBAN: Home, jo no dic que no tingui remei, com pots comprendre la *declaració Balfour* té molt de pecat original perquè llavors crea un estat artificial.

X. BRU DE SALA: El pecat original és el pas del Rubicó.

M. V. MONTALBAN: El problema no és aquest. Ho diré amb una paraula que pot ofendre en Ramoneda. La qüestió és dialèctica. Hi ha una situació al món que és conseqüència de la I Guerra Mundial. Tota guerra mundial implica una redivisió. Els que guanyen s'ho parteixen i, llavors, hi ha un altre procés que també porta transformacions internes. Ara, no pots actuar sobre la situació d'aquella gent el divuit. Apareixen nacionalitats que abans no existien. Una consciència de nacionalitat que abans no hi era. Opcions de caràcter ideològic i social amb lluites ferotges contra França i Anglaterra passada la II Guerra Mundial. Un esclat de nacionalisme, sigui de dreta o d'esquerra. Llavors s'hi afegeixen altres elements, des de l'estat d'Israel...

LL. FOIX: Aprovat per tota la comunitat internacional

V. Montalbán i Bru de Sala.

JORDI MORERA

M. V. MONTALBAN: Però també s'han aprovat mocions contra l'expansionisme israelià.

V. PARTAL: A més els àrabs, excepte Egipte, no han acceptat mai les resolucions de l'ONU

M. V. MONTALBAN: Ens hem omplert el pap de parlar de nou ordre internacional, o sigui que s'ha de fer una redivisió una altra vegada, però si ja no existeix l'est i l'oest, el sentit de les zones d'influència té un abast econòmic i hi ha interessos interestatals i, vinga, es fa un nou ordre internacional. Ja no hi ha la coartada d'un estat que vigila la zona perquè si no vénen els comunistes.

X. BRU DE SALA: No crec que fos cap coartada, hi ha hagut un enfrontament real durant dècades.

M. V. MONTALBAN: Coartada en tenia un i altre bloc. L'altre, quan li tocaven Honria, ho feia pagar car.

X. BRU DE SALA: El món ha estat sota una tensió encara molt més forta que ara afluixa, quan hi ha més oportunitat perquè les situacions –derivin d'on derivin, perquè algunes deriven de fa molt poc– hi ha més facilitat per arreglar aquestes situacions. I ara hi haurà menys disculpa per no arreglar-les. I aquesta guerra ha de servir...

M. VÁZQUEZ MONTALBAN: ¿Fem una aposta?

X. BRU DE SALA: Hi ha més possibilitats, ara. Diem el mateix.

Ostres, dàtils i entreteniments

O els primers plats que van demanar, respectivament, Lluís Foix, Manuel Vázquez Montalbán i Xavier Bru de Sala. Fins i tot en certs menús seria possible establir opcions polítiques. Hi ha cares disteses i duel civilitzat. Parlar d'una postguerra mundial és un d'aquests temes que *donen joc*. I tots ells saben jugar a moltes bandes. Foix coneix els passadissos de la política mundial –havia treballat a les correspondents de *La Vanguardia* a Londres i Nova York– i, des del despatx de subdirector al carrer de Pelai, es manté connectat amb governs i periodistes. És seriós i clàssic però té un cert aire de murri. Parla pausat i, deu ser la pulcritud anglosaxona, fa la impressió de pensar-s'ho tres cops abans de dir-hi la seva. A Manuel Vázquez Montalbán, que publica articles a la competència, se li comença a notar ja el cansament del polemitzador molest que recorda les altres obvietats d'una guerra ni tan pura ni tan honesta. Encara que curtint en altres causes perdudes, l'OTAN per exemple, Montalbán reviscola en el diàleg directe. I, en la conversa il·lustrada, és gairebé indestructible. Abans en deien un "humanista", ara en diuen "escriptor". Sempre, això sí, tan marxista com per provocar urticària a antics militants de

LL. FOIX: Aquí entra el tema de la cultura, que, en el fons, és la meua idea, no sé si ho interpreto bé, aquesta ha estat una guerra entre dues cultures que no han arribat a entendre's, no han arribat a dialogar, no han arribat a calibrar de què era capaç l'una i del que era capaç l'altra. Jo crec que des del comandament militar nord-americà i occidental no pensava que aquest home fos el que era i l'altre no pensava que els americans ataquessin d'aquesta manera. És un xoc cultural que arranca amb la història, que és el mateix al llarg de la història i farà molt difícil el diàleg entre aquests dos mons perquè no és el diàleg nord-sud ni l'est-oest sinó entre dues concepcions del món llargament oposades.

Els interlocutors assenteixen. Hi ha frases que fan un bon final. Han alliberat Kuwait i Johan Cruyff encara és convalescent.

Per la transcripció, Oriol Malló

les FOC o Bandera Roja que, ja llavors, detestaven el PSUC. Lluny de l'arquetipus de l'intel·lectual orgànic, aquest fanàtic –ergo, lleument obès– de la bona cuina –ergo, no la del Pastallé– ha sabut situar-se en una posició brillant. Ha aconseguit un ple reconeixement com a escriptor de talla –Galíndez el situa de ple entre els intocables– però, a més, té la rara virtut de situar-se en les controvèrsies més fortes, mantenir-hi el tipus i tenir contents i / o empenyats a la vegada, espanyolistes i catalanistes dins, per descompat, de la sintonia d'esquerra que professa. L'ex-director general de promoció cultural Xavier Bru de Sala, –coordinador de les pàgines d'opinió d'*El observador*–, un diari que lluita per fer-se un lloc entre la premsa espanyola de Barcelona– arriba tard a la cita. Aquest home, sempre apressat, no s'espanta tampoc de res. S'ha construït el seu *marc legal* de pensament i l'ha aplicat tant als terrenys de la política pràctica, lluny d'abrandaments juvenils, –com en les traduccions teatrals –excel·lents, d'altra banda– que li han donat el prestigi que una escassa obra poètica no li havia assegurat. Si fos francès, i no només el parlés, arribaria a ministre però, a Madrid, ja tenen Jorge Semprún.

O.M.